

Kod ucznia	
Liczba punktów	

KONKURS PRZEDMIOTOWY Z HISTORII DLA UCZNIÓW DOTYCHCZASOWYCH GIMNAZJÓW

ETAP REJONOWY – 28.01.2019 r.

Drogi Uczniu,

witamy Cię na II etapie konkursu przedmiotowego z historii. Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo wykonać wszystkie zadania.

- Arkusz liczy 10 stron i zawiera 15 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeśli zauważysz usterki, zgłoś ten fakt Komisji Konkursowej.
- Polecenia czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Nie używaj korektora.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Czas pracy: 90 minut.

Powodzenia!

Zadanie 1. Uzupełnij tabelkę, wpisując datę o rok wcześniejszą i o rok późniejszą od podanej.

Data wcześniejsza	Data	Data późniejsza
	254 r.	
	473 r. p.n.e.	
	100 r. p.n.e.	

Tekst do zadania 2.

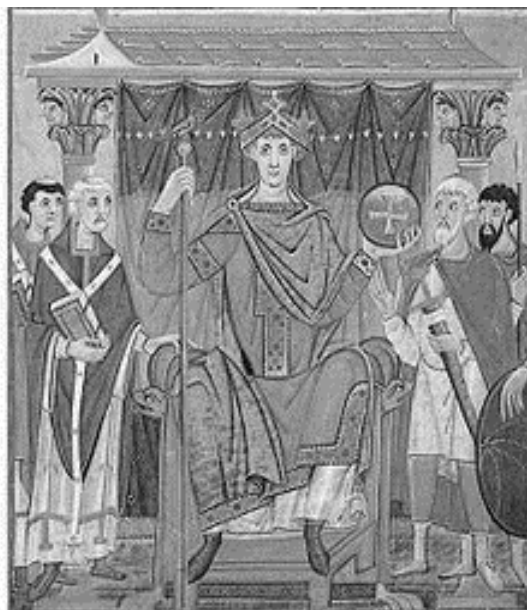
(...) Jam jest król, który zmusił do posłuszeństwa cztery strony świata, ulubieniec bogini Isztar. Gdy bóg Marduk polecił mi, abym dobrze ludźmi rządził, abym dał krajowi dobre kierownictwo, włożyłem prawo i sprawiedliwość do ust kraju, zapewniłem ludziom pomyślność. (...)

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski; *Od Hammurabiego do Fukuyamy. Przekazy źródłowe z ćwiczeniami.*

Zadanie 2. Wykorzystując informacje z tekstu oraz własną wiedzę, oceń prawdziwość zdań, wpisując słowo PRAWDA lub FAŁSZ.

A.	Król, który wygłasza powyższe słowa, to Hammurabi, władca starożytnego Sumeru.	
B.	Marduk i Isztar to bogowie charakterystyczni dla religii starożytnego Egiptu.	
C.	Wiara w wielu bogów to monoteizm.	
D.	Słynny Kodeks Hammurabiego charakteryzuje zasada <i>oko za oko, ząb za ząb</i> .	

Zadanie 3. Na podstawie ilustracji i wiedzy własnej odpowiedz na pytania A, B i C.

[https://pl.wikipedia.org/wiki/\(...\)/media](https://pl.wikipedia.org/wiki/(...)/media)

A. Jaką koncepcję polityczną, dotyczącą funkcjonowania cesarstwa, stworzoną przez Ottona III, symbolizują ilustracje?

.....

B. Jaką rolę w tej koncepcji miał odgrywać Bolesław Chrobry?

.....

.....

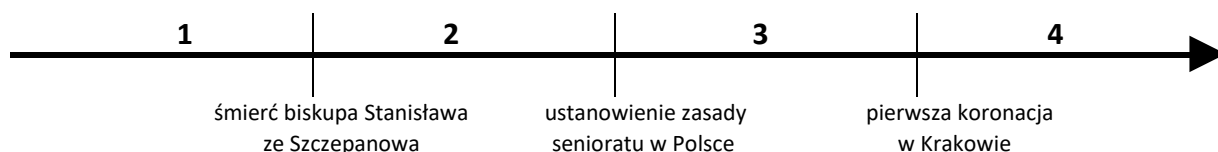
C. Jakie imię nosił znany niemiecki kronikarz, który – żyjąc w czasach Bolesława Chrobrego – opisywał m.in. zjazd gnieźnieński.

.....

Tekst i uproszczona taśma chronologiczna do zadania 4.

I choć król Przemysł nie wiedział zupełnie, jacy wrogowie i w jakiej liczbie go napadli, opanowawszy strach, jako mąż odważny i znany z siły, napada na wrogów ze swoimi ludźmi, a startszy się z nimi, wielu rani lub zabija. Ugodzony licznymi strzałami i ciosami miecza, walcząc jak najdzielniej do ostatka, pada w ogromnym tłumie wrogów, na pół żywy. Ale kiedy go Sasi [tj. Niemcy] usiłovali dowieźć do swego kraju i półżywego wskutek wielkiej liczby śmiertelnych ran wsadzili na konia, okazał się zbyt słaby, by go można było przewieźć. Ponieważ nie było żadnej nadziei, żeby król przeżył do jutra, [Sasi] z wściekłością rzucają się na związane i poranione ciało, przeszywając je wielokroć sztyletami i w najokrutniejszy sposób mordując.

Jan Długosz, *Roczniki, czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, XV wiek

Zadanie 4. Wydarzenie opisane w tekście miało miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

A. 1.

B. 2.

C. 3.

D. 4.

Tekst źródłowy do zadań 5.i 6.

Zadanie 5. Na podstawie tekstu źródłowego wymień trzy cechy charakterystyczne dla epoki renesansu.

Obecnie wszystkie nauki odżyły i wróciły do czci, języki zmartwychwstały: grecki, bez którego wstydem jest, aby ktoś mógł się mienić uczonym, hebrajski, chaldejski, łaciński. Kwitnie sztuka drukarska, tak wyborna, tak udoskonalona, którą wynaleziono swego czasu z natchnienia bożego, tak jak broń palną z podszeptu szatana. Świat jest pełen ludzi uczonych, najwspanialszych księgarń, najświatlejszych nauczycieli, i sądzę, iż ani za czasów Platona, ani Cyncerona, ani Papiniana nie było takich ułatwień w nauce jak obecnie. Nie łatwo od dziś będzie znaleźć miejsce w świecie albo w towarzystwie komuś, kto nie będzie dobrze ogładzony w warsztacie Minerwy. (...)

Refleksje Franciszka Rabelais. *O nauce i uczonych*, za: *Wiek XVI - XVIII w źródłach*, Warszawa 1997

- A.
- B.
- C.

Zadanie 6. Dokończ zdanie, podkreślając właściwą odpowiedź.

Wynalazek, który – według autora tekstu – zmienił życie ludzi i wpłynął na wzrost liczby uczonych, to

- A. szkoła.
- B. księgarnia.
- C. druk.
- D. broń palna.

Zadanie 7. Przywołany w tekście Platon to

- A. grecki filozof, uczeń Sokratesa i nauczyciel Arystotelesa.
- B. grecki filozof, uczeń Arystotelesa i nauczyciel Sokratesa.
- C. rzymski filozof, założyciel słynnej szkoły filozoficznej zwanej Akademią.
- D. Żadna odpowiedź nie jest poprawna.

Zadanie 8. Minerwa, rzymska bogini, jest odpowiednikiem greckiej

- A. Hery.
- B. Ateny.
- C. Artemidy.
- D. Demeter.

Zadanie 9. Przyjrzyj się ilustracjom i wykonaj polecenia A, B i C.

I.

II.

foto: archiwum własne

A. Zakreślając właściwą cyfrę, wskaż ilustrację, na której przedstawiono renesansowy fragment Wawelu.

B. Dokończ zdanie.

Przebudowa Wawelu w stylu renesansowym nastąpiła za panowania króla (podaj imię i przydomek)

C. Wymień cztery charakterystyczne elementy budowli renesansowych.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 10. Podaj rok powstania oraz nazwę dokumentu, z którego pochodzi zacytowany fragment.

My, Rady Stanu, szlachta i rycerstwo Królestwa Polskiego, narodów tak polskiego, jako i litewskiego, niemniej z Rusi, Prus, Żmudzi, Mazowsza, Inflant, tudzież ze wszystkich innych prowincji i ziem do tej Rzeczypospolitej należących, to sobie głównie niniejszym pismem, czyli dyplomem, zastrzegamy, aby przysły nasz książę i pan świeżo przez nas obrany był obowiązany dać nam przywilej, czyli pismo, przez które by niżej wyrażone artykuły zawierające w sobie pewne nasze prawa i prerogatywy, zostały uznane i zatwierdzone, a to w sposób następujący:

(...)

9. Sejm walny koronny we dwie lecie najdalej być ma składan, a gdzie by tego była pilna a gwałtowna potrzeba Rzeczypospolitej, tedy za radą panów Rad obojga państwa jako czas i potrzeba Rzeczypospolitej przynosić będzie, powinni go składać bądźmiem, a dłużej go dźierżyć nie mamy, najdalej do sześciu niedziel (...).

17. *osobliwie to warujemy, iż podatków ani poborów żadnych w imionach naszych, królewskich i rad duchownych, także ceł nowych miast naszych w Polsce i Wielkim Księstwie Litewskim i we wszystkich ziemiach naszych do Korony należących składać i postanawiać nie mamy, bez zezwolenia wszech stanów na sejmie walnym.*

<http://www.pthlodzi.uni.lodz.pl/dydaktyka/zrodla/zrodlo25.pdf>

.....

Zadanie 11. Połącz wydarzenia tak, aby tworzyły związki przyczynowo - skutkowe. Odpowiedź zapisz za pomocą liter przypisanych wydarzeniom. Wykorzystaj wszystkie podane przykłady.

.....	→	
.....	→	
.....	→	
.....	→	
.....	→	
.....	→	
.....	→	

- A. Odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba.
- B. Przyłączenie Estonii do Polski.
- C. Popyt na towary rolne w Europie Zachodniej.
- D. Wojny religijne w państwach niemieckich.
- E. Pierwsza wolna elekcja.
- F. Utrata przez Polskę Kamieńca Podolskiego.
- G. Tzw. dymitriady.
- H. Rozwój gospodarki folwarcznej w Polsce.
- I. Śmierć ostatniego króla Polski z dynastii Jagiellonów.
- J. Napływ do Europy cennych kruszców.
- K. Wystąpienie Marcina Lutra.
- L. Śmierć syna Iwana IV Groźnego.
- M. Atak Turcji na Polskę.
- N. Wybuch wojny polsko-szwedzkiej.

Zadanie 12. Do przedstawionej na ilustracji postaci dobierz właściwą informację.

..... (wpisz literę)

A. Twórczość Galileusza była bardzo bogata i dotyczyła różnych dziedzin nauki. Galileusz dokonał też kilku odkryć i wynalazków: w 1583 odkrył izochronizm wahadła, w 1586 zbudował wagę hydrostatyczną, około 1602 odkrył prawo swobodnego spadania ciał, w latach

1592–1606 zbudował pierwszy termoskop, a następnie lunetę, którą pierwszy zastosował do obserwacji astronomicznych.

B. Pierwszy wykład teorii heliocentrycznej pochodzi z końcowego okresu pobytu Kopernika w Lidzbarku Warmińskim lub z początku jego działalności we Fromborku. Wykład ten, rozpowszechniany w wąskim gronie specjalistów już przed 1514 jest znany jako *Commentariolus*. W 1543 roku w Norymberdze zostało wydane dzieło Mikołaja Kopernika „O obrotach sfer niebieskich”, w którym udowodnił on teorię heliocentryczną, za co książka znalazła się na indeksie ksiąg zakazanych.

C. W pierwszej połowie lat czterdziestych XVII wieku Jan Heweliusz prowadził systematyczne obserwacje księżyca. Ich efektem była wydana w 1647 r. *Selenografia, czyli opisanie Księżyca*. Najważniejszą część dzieła stanowiły obserwacje i dokładne mapy księżyca.

D. Jan Kepler z astronomią zetknął się we wczesnym dzieciństwie. Mając 6 lat, obserwował przełot komety, a mając 9 lat – zaćmienie Księżyca. Z powodu przebytej w dzieciństwie ospy miał słaby wzrok, co utrudniało mu obserwacje astronomiczne. W 1589 roku rozpoczął studia teologiczne. Zyskał wtedy reputację znakomitego matematyka i astrologa, stawiając horoskopy innym studentom.

Opracowano na podstawie: <https://encyklopedia.pwn.pl>

Zadanie 13. Przeanalizuj mapę i wykonaj polecenia A, B i C.

<https://www.ko.rzeszow.pl>

A. Nazwij krainy geograficzno-historyczne oznaczone numerami:

3.

5.

11.

16.

B. Jaką nazwę od 1466 do 1525 roku nosił obszar oznaczony na mapie numerem 4?

.....

C. W którym roku i na mocy jakich traktatów Polska utraciła zwierzchnictwo nad obszarem nr 4?

rok

traktaty

D. Która kraina geograficzno-historyczna jest opisana słowami: *położona w środkowym biegu Wisły oraz dorzeczu jej dopływów w centralnej oraz północno-wschodniej Polsce; jej historyczną stolicą jest Płock, który jest także najstarszym miastem tego regionu*? Podaj jej numer na mapie.

Numer krainy

Zadanie 14. Podkreśl poprawną odpowiedź.

A. Która z postaci nie reprezentuje polskiego oświecenia?

Tadeusz Rejtan, Hugo Kołłątaj, Julian Ursyn Niemcewicz, Ignacy Krasicki

B. *Familia* to przede wszystkim ród:

Radziwiłłów, Lubomirskich, Zebrzydowskich, Czartoryskich.

C. Do największych dzieł czasów polskiego oświecenia należą obrazy:

Jana Matejki, Bernarda Bellotta, Franciszka Florentczyka, Giovaniego Berniniego.

D. W czasie wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych ważną bitwę pod Yorktown stoczono w roku:

1777, 1783, 1781, 1776.

E. Przeciwko Konstytucji 3 maja zawiązano konfederację:

radomską, barską, targowicką, toruńską.

F. W czasie powstania kościuszkowskiego, podczas szturmów na Warszawę, wojska rosyjskie dokonały rzezi:

Woli, Mokotowa, Pragi, Ochoty.

G. Katarzyna II rządziła Rosją w:

XVII wieku, drugiej połowie XVII i pierwszej połowie XVIII wieku, XVIII wieku, drugiej połowie XVIII i pierwszej połowie XIX wieku.

H. Władcą Prus, który zyskał przydomek *króla-filozofa* był:

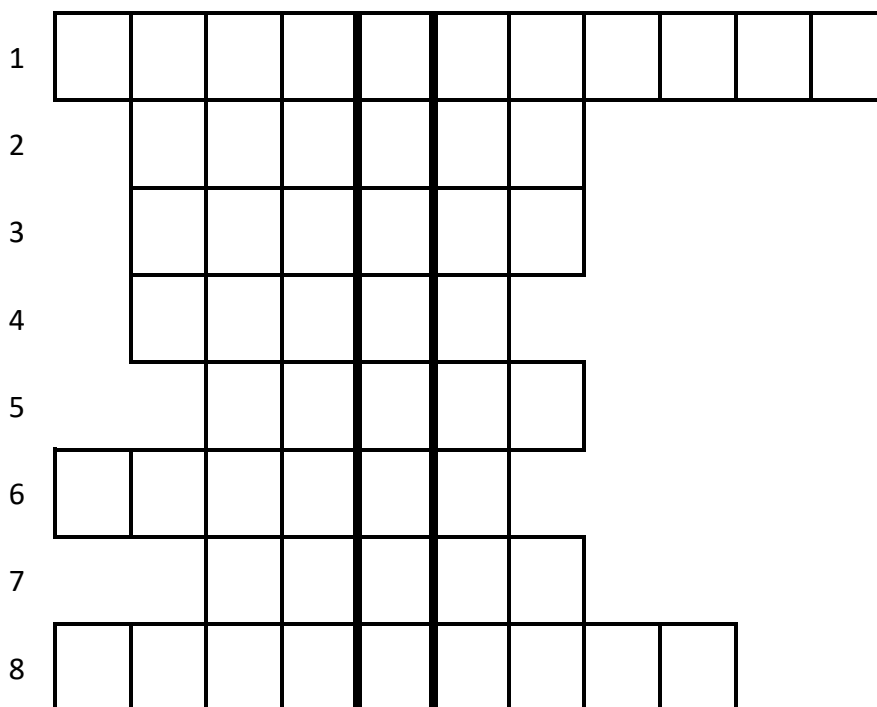
Fryderyk Wilhelm I, Fryderyk I, Fryderyk II, Fryderyk Wilhelm II.

I. *Deklarację praw człowieka i obywatela* ogłoszono w roku:

1789, 1795, 1776, 1791.

Zadanie 15. Rozwiąż krzyżówkę. Odczytane hasło wykorzystaj do uzupełnienia zdania:

..... Polski to okres w dziejach naszego kraju w latach
..... -, kiedy to Rosja, Austria i Prusy doprowadziły do
całkowitej likwidacji Rzeczypospolitej.

1. Podaj imię i przydomek władcy, który objął rządy w Rosji pod koniec XVII wieku, a dzięki przeprowadzonym przez niego reformom, państwo to stało się jedną z europejskich potęg.
2. Renesansowe miasto-twierdza w Polsce, nazywane niekiedy Padwą północy.
3. Miesiąc, w którym Tadeusz Kościuszko złożył przysięgę na krakowskim rynku, rozpoczynając tym powstanie kościuszkowskie.
4. Nazwisko pierwszego prymasa Polski, który wraz z Pawłem Włodkowicem reprezentował Polskę na soborze w Konstancji.
5. Pogląd, według którego Bóg istnieje, ale nie wpływa na losy świata.
6. Nazwisko uczonego, który sformułował m.in. prawo powszechnego ciążenia.
7. Miasto, w którym dysydenci zawiązali w 1767 roku konfederację przeciwko królowi polskiemu.
8. Styl w muzyce, sztuce, literaturze oraz architekturze odwołujący się do kultury starożytnej Grecji i Rzymu.